

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A DEBRECZENI SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
 öt hasábos petitor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű a többiben megjelenő hirdetéseknek leengedés történik. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyilvántartási költségek minden sora 20 kr. A hirdetések a szerkesztői irodában vétetnek fel. Az előfizetési s hirdetési pénzek a kiadóhivataltal, a lap szerkesztésébe tartozó költségek a szerkesztői irodába a városláza épülete alatt (Rózsa-ter) címzendők.

Előfizetési feltételek:
 helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve:
 Egész évre 10 frt.
 Félévre 5 frt.
 Negyedévre 2 frt. 50 kr.
 Egy hónapra 1 frt.
 Előfizetheti helyben a kiadóhivataltal, a városi könyvnyomdában, (városház-épület, az udvarban balra:) azután Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseknél, vidéken a postahivataloknál.

ni Ellenőr"
 atai.
 P. C.-nek ápril 3-ról
 zakk: Pípit, Wodj
 nek a miniszterekkel
 ség mindkét részről
 alapítására való tár-
 zsz: az alapító nagy-
 zama iránt sincs né-
 gybevaltság módzata
 egy megállapodás. A
 a folytatják s lilett
 kezleteket. Vámi gyi
 tartatnak, de eddig
 k csak általában és
 laták.
 Bécs, ápril 3. (A B.
 dekekben eddig any-
 yezés, a mennyiben
 egyes részleteket be-
 kérdéseken való
 tása mellett a vámp-
 itják.
 lka assz. fellépteül.
 színház.
 Szímet.
 il hó 5-kén
 gy hercegnő.
 Szabó Antal.
 TES.
 hirdetés.
 zsek, mint telekkönyvi
 ztek, miszerint a fel-
 alperes öz. Bihari
 tóka és járuléka ér-
 a debreczeni 2774.
 zgyelt s 1800 fitra
 házaslelek és 3 hold
 zki szerelt első árve-
 zott második árve-
 20-án d. n. 3 orszor
 ajtó Kovács József
 kúsgg esetere becs-
 a, az árverelők által
 szletben, a leutósti
 alatt esedékes 6°
 sagnál lefuzendó, a
 tudatik.
 dítottául és a telek-
 sir, törvényszék, mint
 évi márt. hó 21-én
 EDÜS ISTVAN.
 aljegyző.
 ház.
 enleg
 tud-
 kül-
 szeti
 akat
 zgett,
 érbe

Előhaladásunk érdekében.

Azon újítások, melyek nem egy ember, hanem p. egy város közönségének javára szolgálhatnak — csodálatos módon rendszerint nehezen tudnak létrejönni. — Messze vezetne e körülmeny okait keresni és nehéz volna azt feltalálni. Legyen elég példa gyanánt felmenni azt, a mi egyike között városunkban egy életrevaló eszmével, a lóvonatu vasut eszméjével történt. E lap terén is sokszor volt már e tárgy hasznos oldalairól feltüntetve, megvilágosítva. Annál fogva csak röviden ismételhetjük, hogy kereskedelmünknek, közalmunknak stb. szüksége volna ilyen előnyös intézményre.

De társadalmi igényeink, sőt szükségjeink kielégítésében is nagy segédkezet nyújtana az említett hasznos vállalat létesítése. Nem lehet azt mondani, hogy a ki nagy területű városunkban itt vagy amott keresi kényerét, munka körének központjában minden megtalál a mire maga és hozzátartozói érdekében szükséges van. Sok sirgós dolog elintézésére hátramaradt szenvedni a miatt, mert gyors közlekedési eszközök hiányában sok időbe kerül. Az idő pedig nemcsak az angolnak, hanem a magyarnak is pénz.

S mennyire féljünk polgártársaink kivétel nélkül azt a nagy nyereséget, mely abból származik, hogy az időben ugyszólván mit se vesztenek, mutatja többek között a sertéssel kereskedők példája. Köztudomás dolog, hogy debreczeni emberek a Budapést mellett fekvő Kőbányára tették át élele üzletük központját. És ez a gyors közlekedési eszközök észszerű felhasználásával helyesen is van így. Helyben is számtalan érdek vár oly módu kielégítésére, minőt csak a gyors közlekedés létezése adhat meg. A külső vasuti raktár, a ménlőtelep, a gőzmalom, a város szélső pontjain tartatni szokott heti vagy országos vásárok, a nagyerdő, mely fűrűdjé s elejér megkezdett, szép reményekkel biztató átalakítása folytán nagy közegészségi szükséglet fedezésére van hivatva. — A városot környező szőlőkertek mind oly pontok, melyek az év legnagyobb részében vagy folytonosan élénk pezsgés székelyei.

Senkinek se juthat eszébe, hogy minden ezen pontokra eljutás céljából elég volna vagy épen legjobb volna a kétkerékű taliga vagy a bérkocsi. Ha az egyik, az idevonatkozó igények betöltésére kényelmetlen, alkalmatlan; a másik meg drága. Nem így a lóvonatu vasut, a melyen sok kisebb-nagyobb szükséges tárgyat lehet hamar, könnyedén és olcsón szállítani. Utóljára is városunk nagy város, kereskedelme nagy belterjű, ipara széles körű, gazdálkodása mindennapi: miért ne lehetne miért ne kellene ennyi és még ennél több érdekét lóvonatu vasuthálózat által hathatósan támogatni? Ezen fontos ügyben — melyet nem hatóság, hanem társadalmi uton kell létesíteni, mint akármelyik takarékpénztár, vagy iparvállalat — egy külföldi vállalkozó testület tudomás szerint különböző is hajlandó pénzerejével az életbeléptetés alapmunkáit megkezdeni. Csak azon óhajtatása volna, hogy a befektetendő tőkét mintegy negyedrézében

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

ELTÜNT.
 Elbeszélés.
 Irta: STRECKFUSS ADOLF.
 MÁSODIK RÉSZ.
 (51-ik folytatás.)

„Várakozásunk nem esalt meg. A hires igazságügyi tanácsos Biederman ügyességének sikerült, az eltűnt Sorma Oszvald gróf nyomait kifürkészni, s tartózkodási helyét feltalálni. — De ön valóban beteg Fuchsing, így szaktit meg a cikket az igazgató, ki véletlenül rá nézett, s a fiatal ember arcától megijedt. — Nem, nem, igazgató ur, valóban semmi bajom. Kérem hadd halljunk tovább. — Még ma beszéljek önrel Watzner orvossal. — A mint parancsolja; de állítom, hogy az orvos is egészségesnek fog találni. Még egyszer kérem, ne habóritassa magát általam. — Az igazgató ámbár aggódva csóvalta fejét, de megis folytatta az olvasást: Sorma Oszvald gróf egészséges, Rómában tartózkodik, s az örök város mikincseit tanulmányozza. Polgári

helybeli leendő részvénybirtokosok biztositának.

Nagyon fel lehet tenni, hogy ez az ohaajtás pénzesebb polgártársaink szándékával nem ellenkezik. Csak szélesebb körű érdeklődés és mozgalom kívánatos, hogy ez a városunkra néve hasznos és fontos íge testté váljék. Kiköltő várók és szeretők látni a kezdeményezést, megvitátást ezen most fejtegetett, még pár nap előtt felrészített, valamint egy más, legközelebb felvetendő kérdésben: arról a jövő számban fogjuk e lap t. közönségét értesíteni.

— A bécsi tárgyalásokról a „B. Corr.“ legközelebb következők ír: Valami tényleges, kézzel fogható dolgot ma sem jelenthetünk, s valószínűleg az egész hét folyamán nem jelenthetni. A két kormány körében a fenforogó kérdések beható tárgyalás alá vették, s a tárgyalások azon meggyőződést érlelték meg, hogy az osztrák mint a magyar kormány tagjaiban, hogy egyik kormány sem határozhatja el magát a végso lépésre, hanem okvetlenül szükséges a kölcsönös megállapodás. Mindaddig azonban még nem találtak meg a módot arra, mely e körülmények szükségességét ténnyé változtatna, s majd így látszik mintha az értekezési miniszterek maguk is kétségbe volnának esve a felett, hogy e módot nem fogják megtalálni.

Jókarat egyik részről sem hiányzik, s valóban a tanácskozó kormányfőnek, sokkal nagyobb aggodalommal és törekvéssel gondolnak arra, miként hozzák létre a kölcsönös kielégítő megállapodást, mint arra, miként szerezhetne egyik vagy másik fél nagyobb előnyökét az általa képviselt állam részére, s noha a bankkérdés az érdemleges tárgyalások csak legelső stadiumában van, már ma bizton állítható, hogy ezen kérdés fogja a legkevesebb nehézségeket okozni.

— Az 1877-ik évi közös költségvetés fölött tegnap ápril 4-én kezdődtek meg a tanácskozások Andrássy gróf elnöke alatt, s a kassai győzelmező hadügyminiszter B. Koller, továbbá Auersperg és Tisza miniszterelnökök, Holzgethan báró, valamint a két pénzügyminiszter Depretis és Széll, végül Fröh miniszterelnökök jelenlétében.

— Az adófelügyelői intézmény életbeléptése július hóban biztalan várható. Az erre vonatkozó munkálat — úgy a teendő dolgok, mind személyi intézkedésekre vonatkozólag — mind rendezve van, s csak a miniszter vizsátertere várnak, hogy azok foganatosításához fogjanak. Összesen mintegy 400 hivatalnok fog kinevezetni; az egyes adók kezelésé módozatának változása azonban másrésztől 490 eddigi hivatalnokot ment föl állásától s így az ujonnan alkalmazandókon kívül 90 jut rendelkezésbe. Az adófelügyelői osztálytanácsosi ranggal bír s a pénzügyi kormányzat terén járasság s képesítettség kivánatik meg tőle: kinevezetik az adófelügyelő mellé titkár, kitől szintén pénzügyi s ezenfelül jogászai képzettség követeltek, mert ez van hivatva esetleg az adófelügyelő helyettesítésére, s a közigazgatási bizottságban való képviselésére. Kinevezetési ezenfelül kerületenkint a szükséghez képest egy vagy több fogalmazó is.

— Rövid hírek. Ó felsége a király — mint a hivatalos lapban olvassuk — a Tisza folyó kiadására által károsultak azonnali felszólására, magán pénztárából 5000 forint adományozott. — A pesti ellenzék gróf legközelebb közgyűlést tartott Csanády Sándor elnöklete alatt. A gyűlésből egy 7-es bizottság küldetett ki Szévald Vilmos igazgató megszólaltatása végett, minthogy ez a közgyűlés erre maga kérte föl. — A pesti közöti vasúti társaságunk forgalmi kimutatása szerint I. évi január 1-től márcz. 31-ig összes bevétele 113,999 forint tesz, a mult év megfelelő szakához képest kevesebb 10,117 frt 6 krral.

névvél lakik ott, mivel réd az aristokratikus előítélet ellenességére kellemetlen ha mindenütt grófnak nevezik. Sorma gróf ezt sajátkezőleg irt leveleiben tudatta egy barátjával, s ezen levelek talán az volt az oka, hogy lapunk azon száma, melyben felszólítottuk, miszerint magáról hirt adjon, kezébe került. Mindazon ostoba, gyanúsító hírek, miket a rossz akarataknak Sorma Oszvald gróf elintésével kapcsolatos hoztak, örömrünkre ezáltal maguktól megsemmisültek. Az igazgató elégedetten tette le a hirlapot. „Nekem ugyan nincs okom jót akarani a Sorma családnak — mondá — de mégis örveudek a hírenek. Azt mondják a mostani családól Oszvald gróf derék és becsületes ember. — Igen s egyszersmind nagyon szép, szertretremető lovat, levé hódok Gretchen. — Úgy? Kifől tudod ezt? — Natálától. Sokat beszélt nekem Oszvald grófról. — Jobban tette volna, ha kevesebbet beszél és gondol réd, mondá az igazgató kedvetlenül. Remélem jövőre megteszi ezt. Még ugyan nem kellene megmondanom, de nem okoz kárt, s nekem örömet szerez, Miksa nagybátyád most már határozottan reméli ezen boldogtalan szerelmi viszony megszünetését. Az ifju Albingen gr. szembetűnőleg jár Natália után, Miksa nagybátyád reméli, hogy a legközelebbi napokban nyilatkozni fog. Hanem Fuchsing! Ön komolyan be-

K Ü L F Ö L D.

— Franciaország. A francia senatus tegnap rövid vita után elfogadta az ostromállapot megszüntetésére vonatkozó törvényjavaslatot. Jellemző, s az idők jelenék tekintik, hogy a javaslat tárgyalására kiküldött bizottságban Ladmirault tábornok, Páris katonai főkommandója kijelentette, hogy az ostromállapot megszüntetése a főváros közbiztonságát nem fenyegeti, mely felfedezést a derék tábornok a Buffet-kormány alatt bizonyára sohasem tette volna. Az is figyelmet érdemel, hogy Ribot igazságügyi államtitkár kijelentette Gambettának, hogy a kormány minden egyházi tásulást ellen, mely a törvényt megsérti, így például a „Jezus király“ról nevezett, s ismételve említett társulat ellen erőlyesen fel fog lépni.

Ez utóbbi társulat főleg Mun Albert gróf választásakor szerepelt. E választásra néve tudvaleg a kamra vizsálatot rendelt el s a vannes püspök, Mun ur fokortese, értesíté a kamra bizottságát, hogy kihallgatás végett a bizottság rendelkezésére állítja magát. Mac-Mahon is kezd megbarátkozni azon új elemekkel, melyeket a legutóbbi választások föl-színre hoztak. Mult pénteken igen fényes estély volt nála az Elyses-palotában. A köztársasági képviselők és senatorok nagy számmal jelentek meg; nejelik ép oly fényes és elegáns toleiben mutatták be magukat, mint a legregyebb aristocratia tagjai. A tábornagy és neje igen szívélyesen társalogtak a vendégekkel.

Az ostromállapot megszüntetésével Párisban egész sereg új lap fog megjeleni. A többek közt a „Rep. Française“ azt jelenti, hogy „Peite Republicque Française“ című a lap olcsó kiadásában is megjelenik, hogy a szegényebb osztály, melyekre szintén kiterjed a választói jog szintén olvasnassanak nekik megfelelő lapot.

— Egyiptomi ügyek. Ismeretes dolog, hogy Angolország a mult év vége felé a francia kormány háta mögött és nagy bosszúságra birtokába kerítette a Suez-csatorna részvényeinek egy harmadát. Az is tudva van, hogy a londoni kormány kellően kizsákmányolta ez előnyt s így szőlőlván gránásá alá helyezte a kheidvet, a ki a megalázó helyzetben nem igen akart belenyugodni. A két fél viszonya folyton feszültebb lön s Franciaország, úgy látszik, igen ügyesen felhasználta az alkérdy és angol tanácsosai közt fenforogó nézeteltérést. Legutóbb az egyiptomi államadosság aprilisi szelvényének beavatására az alkérdy újabb kölcsönt akart kötni s a terv támogatására kérte az angolokat.

A kheidve már két héttel ezelőtt kijelentette, hogy Anglia vonakodása öt Franciaország karjaiba fogja hajtani s itt fogja keresni ama segélyt, melyet az Egyiptom körül leginkább érdekelt hatalom, Anglia, tőle megtagad. De Londonban minden áron ellenkeztek az új kölcsönt s ugylátszik arra akarták a kheidvet kényszeríteni, hogy a török kormány példájára ne váltsa be a szelvényeket, vagyis mondja ki az állambankrot. Franciaországban levén az egyiptomi állampapírok nagy része elhelyezve egyaránt inditatta éreze magát a kheidve részéről márt. 31-én hozta intézést felhívásának megtelelni. Bőgton minisztertanácsot hívott össze, mely meg az nap elküldé Londonba a szelvénybevitáshoz szükséges milliókat.

— Törökország. A török kormány azon kellemes hírrel lepte meg legközelebb hitelezőit, hogy az aprilisi szelvény nem fog beváltatni. A mult évben a szelvény tudvaleg felére redukálták, most azután a másik felével adóssak maradtak. Azt ígéri ugyan, hogy ez összeget 6% késedelmi kamattal július 1-én kifizetik, de az ilyen ígéretekre vajmi keveset adhatni. Most úgy látszik, azal akarják elúnti a dolgot, hogy a pénzügyminisztert elbocsátják. — Ezzel azonban a hitelezőkön alig lesz segítve. A francia és angol hitelezők delegatusai jelenleg Konstantinápolyban vannak, de minthogy a portának egyáltalán nincs pénze, ottan vajmi kevesre mehetnek.

Szerbia. A szerb kormány is alkalmazni akarja az önkényes kényszer-kölcsön“ rendszerét. Minthogy a szerbek külföldön sehogyseny tudtak pénzt kapni, a kormány a skuptsina által bizottságának belegegyezésével elhatározta,

hogy magában az országban fog önkényes 12 millió francia menő nemzeti kölcsönt felvenni, a melyhez a községek vagyonukhoz képest járulni kötelesek. Ha a kormány ez uton egy kis pénzt kap, ismét lesz módjában megkezdeni a katonasági játékok.

— Anglia. Az angol parlament felső háza márcz. 31-diki ülésén — melyen az indiai cím tárgyalatott — zsufolva tele volt. Richmond herceg indokolta a javaslatot. Kifejezést adott azon reménynek, hogy egyhangulag fogadjatik az el, a mi az egész ügyet kellemes szinten tüntető föl. A beszéd különben általán az előnyökkel foglalkozott, melyek a császári cím elfogadásával Indiában járnak, s hangsúlyozta, hogy e cím az indiai néppel jobban megérteti mint bármí más, a királyi állását. Oroszországról s a politikai tekintetokről nem emlékezett meg s az alsóházi ellenzék mint párt-szemponthó eredt taktikát jellemezte. A voltaképi vitatkozás jobbra független perek vitték. Somerset herceg erősen kikelt a közpalemagzad elnökminiszter ellen, ki a császárné címét mint az oroszok előnyomulása elleni olcsó védfalat jellemezte. Egy rég tiszteltetben levő királyi címzet, Európa első királyi címzet, e szónok sokkal jelentékenyebnek tartja, mint egy új süttét. Európában legújabb keletű császári elnevezést. — Másrésztől lord Napier az ismert diplomata s Madras volt kormányzója kivánatosnak tartá a császári cím elfogadását. Lord Grey, a felsőház egyik legfüggetlenebb embere, azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy minden elővigyázat daczára be fog csempészteni e cím Európába is; konstatalta azon kívül, hogy a javaslat melletti egyhanguságról szólni sem lehet s hogy az alsó házbán a javaslatra szavazottak közül sokan ezt csak kényszerűségből tették.

Lord Lawrence, India egyik előző kormányzója, nem tekint az új cím elfogadását Indiára néve valami jelentékeny dolognak, s ellene van a császári címzet. Wawency s Stanley of Alderley hasonló szellemben nyilatkoztak. A legközelebbi szónok az ellenzék feje, lord Granville volt, ki bevezetésében helytelenítette azt, hogy a kormány, mint ily esetekben szokás, nem lépett már eleve pártellenfeleivel érintkezésbe s egyetértésre. Tagadta azután az Indiára néve való új címzésűséget. Czelözva arra, hogy felszólított, ne szőljön e kérdésben a korona ellen, szónok kijelenté, hogy az uralkodó iránt minden hájája s hűsége daczára sem hallgathatja el most azt a meggyőződést, hogy a királyi cím méltóságát s tekintélyét e javaslat csorbította.

A miniszteri padokról Salisbury marquis szólaít ezután fel s általánosságokban még egyezzer utalt rá, hogy a kormány India végett hozza e címzet javaslatát. Somerset herceg ellen nagyon kifakadt, mert az a királyi család hozta szóba, s azt mondá, hogy itt is kivánatos lenne, mint az alsóházban, házszabályilag gondoskodni az ilyesmi ellen. — Végül még a lord-kancellár jelentette ki, hogy az új cím általában s rendszeren csak Indiában fog alkalmaztatni s csak ott, hol az uralkodó teljes címének felsorolása kell, lesz az indiai császárné cím általán használva. Erre a javaslat második felfelavatatott s a részletes tárgyalás 3-ra tüzetett ki.

— Erzsébet királyné megváltoztatta uti tervét, s csak ma érkezik Münchenbe, hova Gizella főhercegnő és férje Lipót herceg a nagy hét közepén térnek vissza. — Karacsönyi Mária grófnő szül. Marczibányi Mária grófnővel 42 éves korában meghalt. Halála általán az arisztokrácia egyik kiváló tagját, a fővárosi szegények pedig nemes lelku gyámolatlak vesztették el. Br. Majthényi Béla a napokban jegyezte el Bittó Arankát, Bittó István sógorát. — Jókai „Milton“-ja tegnapelőtt került színe először a nemzeti színpadon, s a külső hatást rendkívülinek lehet mondani, Jókait minden felvonás után 4—5-ször kihívták, s valahányszor a függöny előtt megjelent, falrendítő tapsba tört ki a közönség. — A fővárosi közmunka tanács mérnökeinek legújabb felmérései szerint, a főváros duna

FŐVÁROSI HIREK.

— Erzsébet királyné megváltoztatta uti tervét, s csak ma érkezik Münchenbe, hova Gizella főhercegnő és férje Lipót herceg a nagy hét közepén térnek vissza. — Karacsönyi Mária grófnő szül. Marczibányi Mária grófnővel 42 éves korában meghalt. Halála általán az arisztokrácia egyik kiváló tagját, a fővárosi szegények pedig nemes lelku gyámolatlak vesztették el. Br. Majthényi Béla a napokban jegyezte el Bittó Arankát, Bittó István sógorát. — Jókai „Milton“-ja tegnapelőtt került színe először a nemzeti színpadon, s a külső hatást rendkívülinek lehet mondani, Jókait minden felvonás után 4—5-ször kihívták, s valahányszor a függöny előtt megjelent, falrendítő tapsba tört ki a közönség. — A fővárosi közmunka tanács mérnökeinek legújabb felmérései szerint, a főváros duna

XVII.

Azon délután, melynek reggelén Oszvald a mitssem sejtő igazgató közlése által oly mélyen megrendült, egy nyilt bérkocsi haladt lassan az ut onladó homokján keresztül, mely ut a Nanburgi elővárostól a Weihenseei feyintézetbe vezető erdőn keresztül vonult. A kocsi vankósan hátra dölve Zerbst városi törvényzéki tanácsos a ki zsebkendőjével hájtá magára a szelet, s Biederman igazságügyi tanácsos állt.

A városi törvényzéki tanácsos csaknem felolvadt a hőségben az augusztusi nap nagyon meginizta, mindazáltal többször kitétte magát a sugaraknak, mint a mennyire szükséges volt, mert egy percet sem mulasztott el, hogy kine hajót volna a kocsiból, s ki ne nézzen, vajon ez unalmas utazás végét mikor érik el. Égett a türelmetlenségét, mit most nem tudott megbabonálni, míg az igazságügyi tanácsos nyugodtan guggolt a kocsi szegletébe, hova kényelmesen behúzódott. — Gyálatározat ut, nem akar vége lenni, kiáltá fel a városi törvényzéki tanácsos türelmetlenül. Igazságügyi tanácsos ur, holott mérgeződöm, ez ut, ön és magam miatt. — Epen annyit oka van az egyike mint a másikra! hangzott a nyugodt felelet. — Nincs okom? Ne mérgeződjem ezen go-

balparti részének egész terjedelme beltelekben 2941 hold és 340 négyzög öl; kültelekben pedig 16.745 hold és 810 négyzög öl.

VIDÉKI HIREK.

— N.-Váradon az üresedésben levő főjegyzői állomást holnap f. hó 6-án fogják betölteni. Jelöltek Récz Mihály és Vargha Imre. — Berezh megyében a Poléna és Holubina közötti híd mellett levő korcsmába borzasztó rablógyilkosság hajtatott végre a korcsma bérlelőjén Weinberger Jakabon. — Temesvárt egy únanáz kapacitás — ki különben becsületes mészáros mester — az országgyűlésnek egy pénzügyi tervet ajánlott fel csekély 10.000 frtnyi hárza, mely terv, kerekesszám 10.000.000 forintot hozna be az állam kincstárának. Azonban, ön szörnyőség! az ajánlat elutasított. — Sopronban hg. Eszterházy Pál megyei főispán neje, szül. Trautmansdorff Mária grófnő 29 éves korában szívgyörcsben meghalt. — Arad megye törvényhatósági bizottsága Dák Ferenc emlékszórára 1000 frtot szavazott meg. — Nyiregyháza n a város belterének befejtését elhatározta.

MILTON.

(Dráma négy felvonásban. Irta: Jókai Mór.)
 (Jókai e kitűnő új darabjáról nem tartjuk érdektelennéközlni a Dux Adolf jelszó tollából folyó következő ismertetést. Szerk.)

(H—n) Daczára a címnek s a személyek között elősorolt más történelmi neveknek, igazságlatosságot követne el a szerző ellen, a ki azt állítaná, hogy „Milton“-ban történelmi drámat kívánt nyujtani. Ó, mint az a lapokban is említve volt, a meiningeni herceg színtársulatának vak művésztől, Weilenbeck Józseftől vette az impulst és mi megírására, mely társulat tudomás szeriat az előadás minden külsőségeiben kiváló gonfort fordít a fényre és hűsége. Azért tehát nagy befolyással volt a mi conceptiójára és kidolgozására a költő törekvése, hogy a színi kiállításnak és életteljes csoportosításnak engedő tért nyujtson, s hogy egyszersmind a címzserjelet s szeme világot vesztett művész számára alkalmassá tegye, kinek indítására a mi eredetileg iratott s németre lefordítottat. Minden lépten-nyomon emlékeztetve vagyunk rá, minő forrásból merítette a költő drámája eszméjét. A művész személyisége, ki nem csak az eszmét adta, haem a kivitelhez is szolgáltatott némely vonást, költőleg reprodukálva tünik fel e műben. Egy szeme világot vesztett embert látunk magunk előtt, ki szenvedése nagyságáról tudattal bír ugyan, de férfias bátorsággal viseli azt s életének éjszakája által, melyre nem követhetik felvirradás, nem engedi elősötétített munkaszoitót és teremtő erejét. A hős e fogvatkozása nemcsak ki van emelve, de úgy van tárgyalva, mint a jellemnek egy eleme, egy ahhoz tartozó vonás.

Milton, első felléptekor még lát valami homályosan s még el akarja magával hitetni, hogy a mi szemire borulni kezd, az nem a megvakulás éje. Így szól pl. lányához, Bórához, kit fehér ruhájáról felismer:

Ha az egész világ szőtte immár, Te még világ vagy benne én nekem. Örök káprázat rémalakjain át Sűrű ólom néhez homály ködében Utolsó szillogom, te, tünemény! Az én leányom! Oh mindnyi viseld Ezt a fehér ruhát. Ez én nekem A közbéjáró: föld és én között. Ez a tanum, hogy látnak, nem vagyok vak. S én még óhajtom látni a világot, A szép földi világot, a mit Isten Teremtett és az ember folytattat; S nem csak álmodni róla, látni is. A harmat ragyogását zöld füvön S a hálókinyet nemzetem szemében, A fát virágját s gyümölcsét, S melyet magból neveltem én magam. A szent szabadság fáját, a midon Megrázza a szél és érett gyümölcs Esik le róla: hulló korona.

nosz uton, mely ép oly kínzó az állatra, mint az emberre néve. — kormányunkat mely nem tartja érdemesnek rendes utat készíttetni a feyintézetig, hogy tisztesség ember is járhasson rajta? — Ne mérgeződjem önre, a ki mint kis gyermekeket orromnál fogva vezet, a ki várakozásomat a legnagyobb mértékben feligazassa, s azt mondja, miszerint tudja, hogy Fuchsing ártatlan? Ön ösmeri őt, multját, söt megalkotdott halgatásának okát is, s vonakodik nekem bővebb felvilágosítást adni! És végre ne mérgeződjem magamra, hogy vén bolond létemre fitty után tinczoklok, hogy ezen Fuchsing iránti részvetem által elcsábítottam magamat, hogy hidjek a legnagyobb ostobaságn, miszerint Ön el és hőségben a feyintézetbe utazom, a nélkül hogy tudnám mit akar vagy mit szándékozik tenni? — Szándékomat tudja ön. Bemutat Delmenhorst igazgatónak, hogy megkapjam tőle az engedélyt Fuchsinggal egyedül tanuk nélkül beszélhetni. — Epen ez az! Tudom én mit akar ön ezen Fuchsinggal? Még arcából sem tudhatom meg, mert az hét pecséttel elzárt könyv. (Folyt. köv.)

